

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 254.

V Ljubljani, v petek 6. novembra 1885.

Letnik XIII.

Koroški Slovenci.

(Dalje.)

Kakošen pa je ta kmet, ki tako toži o vaših, oziroma od vas njemu vsiljenih šolah? Trpin je brez primere, v vaše verige ukovan, katerih bi se rad otesel, ktere bi si rad zdrobil, pa si jih zaradi svoje slabosti, bolj prav, zaradi vašega nasilstva ne more. In o tem slovenskem trpinu si upate vi trditi, da živi zadovoljno s svojimi nemškimi brati? Mar li ni to očitna laž! Bratovski zadovoljno pravite v svoji knjižuri, da živi? Da bi vas! Kedaj pa se je še kdo pritožil, da mu je veriga neznosna, ako je taisto že od nežne mladosti za seboj vlačil? In vendar je suženj. Da se ne pritožuje, krivo je to, ker ne razume svojega položaja ter se ne zavé svojih pravic. Dajte pa koroškim Slovencem pravice narodnosti, in videli bote, ali jim bote vstregli ali ne! Vzemite jim iz tilnika svoj z debelimi žebli podkovan čevljev in videli bote, ali si bodo oddahnili ali ne. Kdo vam je dal pravico, da jim odtegujete že od nekdanj prava, ki jim gredo po božji in človeški postavi! Vsakemu svoje, to je geslo današnjega časa, ne pa enemu vse, drugemu nič! Ni vaša zasluga, če se nevedni koroški Slovenec še ni uprl vašemu zatiranju, pač pa je to vaša krivica, ker še ni spregledal, kako se z njim godi in kakošne pravice se mu zadržujejo. Dajte mu slovenskih šol, kakoršne mu gredo in videli bote kmalo, kako si bode zatirani črv pomagal, kako bo zahteval svojo dedščino in kako se vam bo lepo zahvalil za to, kar vi imenujete v svoji knjižuri „brüderlich mit-sammen leben“. Kjer je jeden tirán, drugi pa zatiran, ondí še svoj živ dan ni bilo govorjenja o bratovski slogi in tudi biti ne more.

Da pri takem postopanju od nemškoliberalne strani z našimi slovenskimi brati ne moremo ostati mirne krvi, umé se pač samo po sebi. Laž in obrekovanje pa je zopet, kar nam očita nemško društvo Čelovško, da nismo „izbirčni v sredstvih“, kedar veljá napeti živahno agitacijo po vseh slovenskih pokrajinah. Hvala Bogu, nepostavnih sredstev

se dosedaj še sploh nismo posluževali, pač pa postavnih še mnogo premalo. Da se jih moramo posluževati, to tirja ljubezen do našega naroda od nas! Ali veste, kaj bi se zgodilo s Slovencem po Koroškem, če bi se ne pobrigali drugi Slovenci za nje? Da, dobro veste, da bi jih zadela ravno tista osoda, ktera je zadela njihove sosede na vse strani okoli in okoli in ravno za to razlivate svoj srd na vse zavedne Slovence. Ker nam z resnico ne morete blizo, segli ste po laži, in zavijanju, da bi nas svetu v drugi luči kazali, kakor smo v resnici.

Ker zahtevamo pravice za naš rod, smo vam hujskači in ker jim oči odpiramo, da bi se za tistimi tudi sami nekoliko ozrli, očitajte nam, da vam kalimo mir v deželi. Mar li se spominjate prilike o volku in jagnjetu pri studencu? Ali je morda tisti kalivec javnega miru, ki soseda toži za svojo njivo, ktero je ta za časa njegove mladosti, in nespretnosti za-se obdelaval in njene pridelke živil?

Le imenujte „Mir“ „Hetzblatt“ kolikor vam drago in prizadevanje njegovo „Maulwurfsarbeit“, brez vspeha ni, ker je oboje na poštenu in postavni podlagi. Kar se dela s pomočjo „Mira“, ni družega, nego izmivanje oči pri narodu, da bode sprevidel vaše spletke in to se dela pri belem dnevu. Niti državni pravdnik ne more mu do živenga, kar je izvestno spričevalo, da smo na poštenu poti. Vaše „Maulwurfsarbeit“ obdržite lahko za svoje delovanje, kteremu se mnogo bolje prilaga. Delavnost naša obrnjena je na probujenje našega rodú, da se z njegovo zavednostjo vtrdi položaj našega cesarstva, kajti „hrast se omaje in hrib, a ne zvestoba Slovencea“. Pa vi, gospóda nemško-narodna, kaj tacega o sebi povejte, ne da bi ne povesili pogleda in da ne bi vam šinila rudečica v lica. Narod, ki ima Knotza, Pickerta, Schönererja, ki ima na tisoče in stotisoče prusko-liberalnih Nemcev po Českem in drugih deželah, kaj tacega sam o sebi ne more trditi.

Da vas je Haderlapova knjižica: „Die Kärntner Slovenen. Ihre nationalen Verhältnisse und Bestrebungen“ v srce zadela, ne morete tajiti; sami to dokazujete s tem, da jo imenujete „inhaltlich

und stilistisch gleich mangelhafte Druckschrift“. Gospóda, ta je bosa. Če je temu tako, zakaj pa vas je toliko zbudila? Zakaj si pa vse prizadevate po časnikih in celó po izdani nasprotni brošurici njen vpliv vničiti? Na tako pomanjkljive reči se ne odgovarja, ker se same obsojajo, ter se brez vpliva kmalo pozabijo. Tega pa pri Haderlapovi knjižici ni in zato vam toliko preglavice dela. Mala je sicer, ali povedala je mnogo; da, več je raznesla med svet, kakor vam je ljubo in zato ne veste, kako bi njen vpliv vničili. „Unstichhaltig nachgewiesene Inculpationen“ imenujete njeno vsebino, prepisano iz bivših „Volksstimmen“ in pa iz „Mira“. Kaj pa da, za vas so težnje naše in naših bratov unstichhaltig, ker se opirate na krivico in jih s tisto spodbijate. Poslužite se pa pravice in takoj se bode pokazalo, kako „stichhaltig“ da so tirjatve naše, ravno ker se opirajo na pravico, ktere pa vi, nemško-liberalna gospóda, ne poznate in poznati nečete.

(Dalje prih.)

Versko vprašanje še ni zginilo iz svetá!

Verskega vprašanja ni na svetu, tako govori indiferentizem, a temu ni tako! V sredo smo govorili v političnem pregledu, da nemški protestantje šillijo na severno Česko, kjer so nemški liberalci trosili nejevero in sovraštvo do sodržavljancev, ki niso z njimi jednega rodú in tako pot pripravljali protestantizmu. Danes pa hočemo nekoliko omeniti novo nemško protestantovsko cesarstvo in njegove namere, kar se tiče veroizpovedanja, in to posebno pri vnanjih misijonih. Kar je že točno dokazal kulturni boj, to se v novič potrjuje pri vprašanji zaradi misijonov, da se namreč novo nemško cesarstvo energično poganja za protestantizem. Tukaj gre za misijone po novih naselbinah, ktere je Nemčija pridobila v Afriki, in tukaj so se spomnili, da je vera najboljši pripomoček za izobraženje. Pa kako veroizpovedanje? Protestanti sami priznajo, da njih misijonarji sploh

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izvirén zgodovinski roman.
(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

Sicer pa se zdí preponižnemu slugi svojega gospoda popolnoma brezpotrebno, da celó škodljivo, zdaj že razpravljati ono vprašanje: ali začasno, ali za vedno, z obrestmi ali brez njih in s kakimi obrestmi — to vse spada v daljno prihodnost; kdor hoče svoje reči dobro opravljati, ne sme na več reči ob enem misliti. . . Tako tudi mi pustimo daljno prihodnost, in mislimo za zdaj na bližnjo: in ta bližnja nam naklada pred vsem žakelj napolniti; do vrha napolniti, do vrha napolniti, pravim, in sicer v rokah sinov Abrahamovih, drugače ravnati bi bilo nepraktično; saj vendar je treba suknjo obleči in nositi, predno se jo raztrga in beraču dá. Spravimo kaj skupaj, potem hočemo že deliti in sicer vse po bratovsko, ne pozabivši besed: beatius est magis dare, quam accipere (srečnejše je dati,

kakor sprejeti), a še manj: beati possidentes (srečni imoviti). In tako tudi mi. In kar se tiče časa, zadovoljen bode Izrael, da se mu dovoli vsaj nekaj dni, pravim: quoniam mille anni sicut dies una (saj tisoč let je kot jeden dan). To je filozofija, Jakobovič Kazanovski, čemu pa še onih zračnih idealov?“

„Vem dobro, a brez filozofije v našem veku ne dá se nič opraviti; vse se mora znanstveno in učeno vtémeljiti, drugače se ne bo dal nikdo navdušiti za naše podjetje“, odgovarja Kazanovski.

„I, nu pa, morda misli gospod preponižnega sluga, da Izrael nima filozofov? In kakšnih še! Spinoza, pravim Baruk, Spinoza, kak filozof, filozof pa absolutne enakosti. Ni li on prvi izrekel največe skrivnosti vse modrosti, skrivnost namreč, da je le ena substancija (tvarina), ki se v posamnih rečéh razodeva, tako, da ni razločka med človekom in človekom, med živalijo in živalijo, in ako hočete, tudi ne med človekom, živalijo in rastlino, in na zadnje med rudo in človekom, posebno ako je ruda zlahtnejša, ker vse je le eno, ena sama božja substancija. Tak je Spinoza, Baruk Abrahamovič, pravim. In vi hočete uvesti med ljudi enakost, kje, prosim,

bote našli filozofije, ki vam v to bolje ugaja? Prosim, ali ni Baruk Spinoza kar nalašč stvarjen v pospeševanje blagih vzorov, ktere želi vresničiti preponižnega sluga gospod in njegovi bratje?“

„Zmogli ste, amice, Jakobovič Kazanovski se ne more dalje vstavljati zmagovalni logiki prijatelja Ben Saruka. Bodi toraj sklenjena zveza“, pravi Kazanovski slovesno, udari mu v desnico.

„Večna zveza“, odgovarja Menahem, „vi bote molzli, a Izrael bo preponižno podložil golido in lovil in vestno pazil, da se ne izgubi nobena kapljica.“

„In geslo združenemu delovanju?“ vpraša Kazanovski.

„I nu“, odgovarja Menahem, „isto geslo bodi, ktero je Romi podvrglo celo zemljo: divide et impera (Razdvojuj in zapoveduj).“

„Veljá: divide et impera!“ odgovarja Kazanovski.

„Divide et impera!“ vsklikneta oba.

V tem sta že skoz Dolenjo vas mimo Poljančeve hiše prišla po stezi na Gradišče, kjer je stalo novo napravljeno stanovanje Mostovskega. Ko prekoračita hrastje, prideta do ozidja, ki okoli in okoli

le malo dosežejo. Po eni strani protestantizem srca ne ogreva, po drugi strani pa evangelijski misijonarji, ki pridejo z obitelji, ne morejo dosti govoriti o požrtvovalnosti in zatajevanji. Drugače je to pri katoliških misijonih. Afrikanški potovalec, gosp. dr. Nachtigal, ki je, žali Bog, premalo umrl, je priznaval, koliko opravijo katoliški francoski misijonarji, koliko da storé za obdelovanje zemlje in obrti, ker taka dela vodijo povsem Alžajci, ki nemško govoré. Dr. Nachtigal je vpričo nemškega konzula Emila Schulza željo izrekel, da bi se iz mesta Gabuna katoliški misijon osnoval za deželo Kamerun, in to hoče on na višem mestu povdarjati. Imel je pri tem namen, nasproti delati angleškemu misijonu med domačini. Potem je govoril še o tem z O. Stafelnom. Ozirali so se pri tem na kraj Bota pri Viktoriji.

A dr. Nachtigal je mrtev in od vseh strani mislije vtrditi in vkrepiti nemško cesarstvo s protestantovskimi misijoni. Se vé, da se to godí od uradne strani tajno, kar je moč, na vnanje morajo varovati enakost (paritelo). Nemški katoliki pa so to naznanili vsemu svetu, da so opozorjene vse protestantovske misijonske družbe od Londona do Bazileje, in da uradnije delajo na to, katoliškim misijonom pot preprečiti. Da dobé časa, prepovedala je vlada Pariški družbi misijon na Kamerunu, češ, „Jezuiti so prepovedani“, dasiravno niso bili jezuiti, ki so hoteli prevzeti ta misijon. Da ne pride zopet kaka druga katoliška družba, delajo na vse kriplje za evangelijske misijone. Najprej jim je za to, da kaj začnejo, kajti za načelo so sprejeli, da dva misijona na enem kraju nimata delovati. Čudno, jezuitsko postavo obračajo na naselbine, a prostost vesti, ki velja na Nemškem, pa nima veljati tam. Ako pride le kak pastor na one bregove, katolikom je potem pot zaprta.

„Germania“ piše o tem: „Katoliškim misijonarjem nemške narodnosti se pové v Berlinu, misijon v Kamerunu bode protestantovska misijonska družba z vladnim privoljenjem prevzela, katoliki nimajo zaradi tega tam prostora. Tudi Bazilejska misijonska družba se tukaj vabi in vmes sili. S tem je dokazano, da zastopniki urada vnanjih zadev v soglasji s protestantskimi misijoni delajo.“

Katolikom menda hočejo s tem povedati, vse je že oddano. Najprej Angra Pequena (tam so že od prej protestantovski misijonarji) potem Kamerun in sedaj pa Nova Gvineja in pritakline. Prost je samo „Zanzibar“, drugod pa katolikom pred nosom vrata zapirajo. A ni je postave, ni ga ukaza, na ktere ga bi se naslanjala ta prepoved. Katoliki naj bi se nikar ne dali preplašiti.

Pristaviti moramo, da katoliška cerkev menda bode mnogo oškodovana po teh protestantovskih nakanah. Protestantizem je ves od znotraj trohljiv, vnanji prikazki ga ne bodo oživeli. — Ako se nemško cesarstvo upira na tako trhljo podlago, to njemu ne bode mnogo koristilo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. novembra.

Notranje dežele.

V budgetnem odseku *avstrijske delegacije* pojasnjeval je vojni minister, v kakem položaji je namreč nemški jezik pri podčastnikih v naši vojski. Do sedaj se mu še nikjer sila ne godí, če tudi se je stari pravilnik gledé znanja jezikov tolikanj predelal, da morajo častniki in podčastniki poleg nemščine znati še drug v dotičnem polku običajen jezik, ki ga govori moštvo. Nemščina se jako skrbno gojí v podčastniških šolah in si vsi tisti podčastniki vrlo prizadevajo, da bi se je kolikor toliko naučili, ki hočejo postati računski podčastniki in teh ni ravno malo. Kakor pa je sedaj za poduk nemščine po vsih pokrajinah države v šolah še vgodno, tako se vojni minister boji, da se bo to kmalo spremenilo v slabše, ako se bodo šole po nemških deželah osnovala na narodnostni podlagi. Sicer pa je sam rekel, da se nadja, da če bi do tega prišlo, bode že vlada za to skrbela, da se hode nemščina na srednjih šolah podučevala, kakor je to zaukazano na srednjih šolah po Ogerskem. No, naj bodo le brez skrbi! Ni se treba bati, da bi se nemščina v Avstriji kedaj sploh tako zamenjala, pa bi tisti dijaki, ktere osoda zadene, da k vojakom pridejo, preden so svoje študije dovršili, ne znali več toliko nemščine, da bi ne bili dobri za podčastnike. Zato bode že skrbela naša šolska gosposka sama. Nemščini se v Avstriji še ni nikjer krivica godila. Tudi se nikdo pametnih ne protivi nemščini kot obligatnemu predmetu v srednjih šolah, celó v slovenskih paralelkah ne, ampak kot učenemu jeziku v ljudskih šolah. Dajte učencem ljudskih šol slovenski jezik, ker družega ne potrebujejo ter z učenjem nemškega le čas tratijo na škodo drugih za življenje vsakemu potrebnih predmetov; dajte dijakom srednjih šol priliko, da se v vseh predmetih zamorejo tudi v slovenskem jeziku izuriti in zadovoljni bomo. Nemškega jezika se bomo že učili, znabiti rajše in preje, kakor Nemci slovenskega.

Včeraj je budgetni odsek vojni ordinarij dokončal in ob tej priložnosti dve resoluciji sprejel, v kterih se vojni minister pozivlja, predloge o zboljšanju vojaške hrane že prihodnjemu zasedanju državnega zbora predložiti. Cena, oziroma relutum za komis naj se ne določuje več na podlagi desetletnih temveč petletnih povprečnih cen. Bodoča seja bo v soboto in je na dnevnem redu budget ministerstva zunanjih zadev.

Grof Beust in več drugih dostojanstvenikov obiskalo je v poslednjem času bolnega *dr. Herbst*, kteremu se je zdravje nekaj na bolje obrnilo. Zdravniki so mu taisto sicer še obljubili, toda le s pogojem, če se bo političnemu življenju popolnoma odtegnil. Sicer ni več zanj rešitve; kajti če tudi bi se sedaj izkopal, zgrabila ga bo ravno ta silno nevarna bolezen takoj o prvi priložnosti.

Vnanje države.

O *Srbiji* piše se sledeče: „Kalnokyjeve izjave so Srbe jako kviško dvignile. Kralj Milan je takoj odposlal svojega poročnika Jankoviča na Dunaj, da poizvé kako in kaj, in če mogoče, za pomoč prosi. Med tem povrnil se je pa grof Khewenhüller sam v Beligrad in od tod naravnost dalje v Niš. Po naj-novejših novicah iz Belegrada došlih soditi, se Srbija še vedno prav pridno oborožuje. Ravnokar je dobila 40.000 pušek in pa mnogo suknene obleke, ki jo je v Brnu naročila. Gojenci vojaške akademije, kakor tudi vsi vojaški uradniki, ki so v rezervi, odšli so na vojsko. Nezmerno je razburila narod novice, da bo Srbija takoj svoje delo pričela, kakor hitro

bode konferenca nevgodno končana; kajti na vsak način si hoče prisvojiti tri ali še celó štiri mejna bolgarska okrožja. Da, še celó o Sofiji se govori, da jo hočejo zasesti. Izvozčke so skoraj vse iz Belega grada v Niš in Pirot poslali. 50 jih je v prvem, ravno toliko pa v drugem mestu na razpolaganje glavnega taborja. Topovi, ki jih je srbska vlada naročila na Francoskem, so večinoma gotovi in začeli se bodo uvaževati že v bodočih dneh. S strelivom vred bo ravno sto železničnih voz, za ktere je srbska vlada že z raznimi železnicami pogoje napravila.

Govorica o *bolgarski meji*, da so jo namreč Srbi že prekoračili, se je v najnovejšem času tako pogosto ponavljala, da jo je človek, čitajoč razne liste in dotične telegrame, kljubu uradnemu oporekanju nekoliko skoraj verjel; kajti popolnoma iz trte zviti se take laži vendar ne dadó. Sedaj imamo o tej zadevi nekaj zanesljivih novic. Srbi so res mejo prekoračili s tem, da so zasedli nekatere kraje, o kterih se ne vé natančno, čegavi da so. Bolgari trdijo, da so njihovi in Srbi zopet, da je ravno narobe in takih krajev je med Srbijo in Bolgarijo več, ker nimajo še meje natanko določene. Sicer si bo pa menda Milan še prav dobro premislil, preden bode res napadel sosednjo bratsko zemljo in naj si tudi premisli, kajti korak bo odločilen zanj in za njegovo kraljestvo. Rusi so sicer na Bolgare silno nevoljni, toda kdo pa vé, če vsa ta nevolja ni le navidezna. Res, celó kneza Aleksandra izbacili so iz carskega spremstva, kjer je imel dostojanstvo generalnega lajtenanta ob enem so mu vzeli lastništvo 13. lovškega batalijona. Če bodo pa videli, da bi se skupnemu narodu slabo godilo, tedaj bodo pa na vse pozabili, in se zopet zanj potegnili; to so že sami rekli in to je tudi verjetno. Da proti Aleksandru tako odločno postopajo, je pač umljivo, ker je on v vsem svojem obnašanju kazal, da mu na mogočnem svojem stricu ni veliko ležeče. Sedaj Rusija res pritiska na bolgarskega kneza Aleksandra, ali srbski kralj Milan naj se pač na to nikar ne zanaša, ker ni nič v večji milosti pri ruskem caru. Veter na Ruskem se včasih naglo presuče in presukal se bode v tistem trenutku, kakor bi njegove čete v resnici bolgarsko mejo prekoračile.

Bolgarskega načelnika združene nove vlade, *dr. Stranskega*, je nek bolgarski orožnik v uradu napadel z orožjem; z revolverjem je hotel nanj streliti. Stranski pa je jel klicati na pomoč, na kar je zlodej pobegnil. Na dvorišču zajeli so ga vojaki in orožniki, ter so ga v svoji jezi kar na mestu s sabljami pomahali do smrti.

Angleži so gledé *Istočne Rumelije* svojo lastno politiko napeli, v kteri se več na Rusijo ozirajo, kakor pa na Bolgarijo. Zato so pa tudi pred vsem drugim teh misli, da se mora dandanes vtrjevanje Bolgarije z vsemi močmi podpreti, kajti za nje ima trdna in čvrsta Bolgarija v Evropi nasproti Rusiji ravno tisti pomen in tisto veljavo, kakor Afganistan v Aziji. Če bi Turčija na vsak način hotela Istočno Rumelijo z orožjem v roki napasti, se ji Angleži sicer ne bodo vstavljal, pač pa ji ne bodo nikdar kaj takega svetovali, še manj pa kak dotični mandat dali.

Današnji čas je čas *socijalizma*, čas svoje volje, katero hoče vsakdo na površje spraviti, naj se vse drugo umakne. Socijalizem prikazuje se povsod, tako na jugu kakor na severu, na iztoku kakor na zapadu Evrope. Ne le po Evropi, tudi po Ameriki in po drugih delih svetá ga je zadosti; kamor koli je padlo seme evropejske omike, tam tudi kali poganja socijalizem. Čudni so pojavi njegovi, ki so si povsod podobni, da skoraj enaki. Ni še dolgo, da so streljali na danskega prvega ministra Estruppa, da bi s tem ondašnji radikali dokazali, kako sovražna da ji je sedanja vlada. Take izjave nahajajo se tudi na Norvežkem. Danci in

obdaja Sarukovo poslopje, tako, da je vse nekako podobno trdnjavi. Skozi ozka vrata stopivša v dvorišče, sprejme ju sluga Ben Sarukov, Nande Gulj iz Gorenje vasi. V sobi pokaže Ben Saruk svojemu gostu naslonjačo ter ga vljudno povabi naj sede in se oddahne. On sam pa, kakor bi imel nujno opravilo, hiti po stopnicah na streho, ktera je bila ravna, in je dosegala visokost bližnjih hrastov. Tu gori postoji in se začne ozirati čez hrastje na Kras; lepa jesenska polna luna razsvetlja vse daleč okrog; v daljavi na jug odseva se morje v luninem svitu, zadej pa na severno stran leži pred njim vipavska dolina, ktero meji hrbitišče Nanosovo; proti zapadu izgublja se vid na goriško stran daleč doli med Brda in Furlanijo. Blizo zdolej pod njim pa beli se krasno poslopje Vigenjskega gospoda. Menahem postane vspne roke in oblastno govori: In stoji pisano: Povzdigni svoje oči in glej od kraja, na kterem si zdaj, na sever in jug, na vshod in zapad: vso zemljo, ktero vidiš, ti hočem dati in tvojemu zarodu in vekomaj. In spet stoji pisano: Tistega dne sklenil je Gospod zvezo z Abrahamom, rekoč: Tvojemu zarodu bom dal to zemljo od reke egiptovske, do velike reke evfratske: Cinejce in Cenezejce, Cedmonejce in Hetejce, Terezejce in Rafajce, tudi Amorejce in Kanarejce in Gergebejce in Jebu-

sejce. Vse to je obljubil Jehova. Ti pa, Vigenjski, tu zdolej, farski smrdeneč, klečepalazec, od glave do petá zložen iz samih molkovih jagod, čeljust ti Petrova, ti, ti se drzneš ozirati po Julijeti. Aha! vohaš Skalo, Obročnik in Cvetličnik, kaj ne? Dober nos! Čakaj le, ti že posvetim, meniško kuto ti ukrojimo in v kapuco ti vtaknemo obrito glavo, ter te zapremo, kamor tišiš že od rojstva, ti samotarec. Ti bi se drznil prekrizati račune, ktere je iz samega svetega pisma, iz Jehove besede zložil Ben Saruk Menahem; daj le, a videl boš, kaj se pravi zarotiti se „adversus sanctum Israel!“ (Proti svetemu Izraelu.)

Ko Ben Saruk izlije v pričo lune svoj srd, spravi se počasi s strehe pogostit novega zaveznika s kapljico starega močnega vina. Dolgo dolgo še pivata vpletana v važne pogovore. In bilo je že čez pol noči, ko zares vsa trudna od dolgega dela oči zatisneta v mehki postelji zaveznika Jakobovič Kazanovski in Ben Saruk Menahem Mostovski.

Zadnje besede pa, s kterimi se je nocoj suha visokost poslovala od krivonoseca, so bile:

„Jutri pa brž ko vstanem, odrinem v Gorico. A moj brat, Ben Saruk, bo skrbel, ako se pred ne snidemo, dosti visokorodnih plavcev privabiti v grad pri Koprivi.“

In čul se je preponižni odgovor:

„Ben Saruk Menahem bo vedno zvest svojemu poklicu. Lahko noč!“

V. Cesar Jožef II.

Pač malokteri vladar se je tako različno sodil, kakor cesar Jožef. Vendar pa se vsi zgodovinopisci v tem zlagajo, da je bil Jožef eden najblažjih vladarjev, ki so kdaj Habsburški prestol zasedali: nevtudno delaven in požrtvovalen, v vsem čist in nesebičen značaj. To priznavajo še celó oni, ki odločno obsojajo načela njegovega vladanja. Večkrat se namreč zgodi, da so nazori, od kterih se dá kdo v svojem delovanju voditi, celó napačni, dasi ima pri tem najblažje namene, da, vidimo celó, kako se ravno tak plemenit mož večkrat posebno strastno in junaško žrtvuje za svoje vzore, in prav to naredi njegovo zgodovino tragično: z ene strani heroična požrtvovalnost, a z druge neplodovitost vsega truda ter pičel vspeh in celó nesrečen izid. Takovim blagodušnim nesrečnejem prištevamo po vsi pravici slavne Terezije sinú, Jožefa II.

Da pa Jožefa in njegovo vladanje bolje razumemo, moramo v kratkih potezah označiti dōbo, v kteri je živel. To je bila dōba osemnajstega stoletja, ktero imenuje neki nemški leposlovec izmed

Norvežani so monarhije že toliko siti, da bi se je rajši danes nego jutri odkrižali. Ker ne vedo, kako bi prav za prav pričeli, lotili so se ministrov in ministerskih predsednikov, ki posredujejo med krono in narodom. Radikalizem je v obeh deželah praznoval že svoje orgije, in je razločka le toliko, da se je na Norveškem že vtrdil, na Danskem pa še le poskuša, kako in kje bi se bolje vkoreninil. Poskušani umor na Estruppa se ni še pozabil in že nam je telegram prinesel novico, da je tudi nad francoskim zunanjim ministrom Freycinetom nek socialista svojo srečo poskušal, ali bi ne bilo mogoče moža spraviti iz tega sveta za osveto nekterih krivic (resničnih ali domišljenih, še ni dokazano). Prej ko ne bo krivica, za katero se je mož osetiti želel, le domišljena, kajti napadeni minister sam pravi, da je napadovalec — blazen in to sklepa iz raznih odgovorov, ki jih je mož pri policiji dajal, ko so ga izpraševali. Niti svojega imena ni hotel povedati. Streljal je pravi za to, ker naša republika ni prava republika; ona ima samo republikansko podobo ni pa še republikanski vrejena. Sicer pa ni še čas, da bi vse natanko povedal, kako in kaj. „Jaz nisem politikar, toda hočem, da se republika resno prične.“ Več ni hotel povedati. Kakor pa najnovejša sporočila govoré, je konečno vendar-le priznal, da je iz Korzike doma in se Mariotti piše. Freycinet sam spoznal ga je za blaznega in trdi, da niti oestro nabitega samokresa ni imel, kar je pri zmešanem človeku prav lahko mogoče. Da se mu je pa duh zmešal, je menda vzrok njegova hči, ki je bila ž njim vred v delu pri panamskem prerovu, pa mu je od ondot pobegnila, za kar Mariotti francoskega ministra odgovornega dela.

Izvirni dopisi.

Iz Podkrajja, 3. novembra. Dne 25. oktobra prišel je v naše vipavske hribe potovalni učitelj in tajnik kmetijske družbe gospod Gustav Pirc, da bi tudi pri nas s svojim predavanjem kmeta umno kmetovati podučil in ga za kmetijski napredek vnel. Akoravno vreme ni bilo ravno vgodno, se je vendar prav veliko možakov zbralo v šolskem prostoru. Gospodu Pircu v čast mora se reči, da je svojo nalogo izvrstno dobro rešil, kajti predavanje teklo je v gladki, prostemu kmetu razumljivi besedi. Kar je predavanje posebno mikavno storilo, bile so dobro izbrane primere, s katerimi je gospod Pirc svoj kmetijski poduk solil in si s tem vstrajno pazljivost pri poslušalcih pridobil. In res, poslušali so možaki g. Pirceva nad uro trajajoči govor, kakor okamneli in po predavanji rekli: Prav ima gospod, dajmo v svoji kmetiji drugače začeti.

Gospod Pirc govoril je o umnem gozdarstvu, o zboljšanju živinoreje, sadjereje in senošet. Posebno lepe nasvete je dajal za zboljšanje živinoreje. Je pa tudi skrajni čas, da se pri nas kmetje boljše živinoreje poprimejo, ker pri nas je ta na silno nizki stopnji, in menda najslabejšega plemena. Vzrok temu je najprvo pomanjkanje plemenskega bika, kajti Podkrajjska in Colska občina ste brez njega. Drugi vzrok pa je malomarnost pri tej živini, ktero imajo. Možaki in odraseni mladenči so noč in dan v grajščinskih gozdih in si izključljivo le tam za služka iščejo, živino pa doma otrokom in ženam v varstvo prepuščajo. Ti morajo pri družih mnogo-

vrstnih opraviilih tudi še za živino skrbeti. Ni tedaj čudo, da živina pri nas hira. Tega pa Podkrajci ne pomislijo, da bo tudi grajščinskega gozda zmanjkalo, kaj pa potem? — Podkrajsko polje še četrtnine sedanjih prebivalcev preživeti ne more.

G. Pirc je nas tudi za sadjerejo vnmel in je dobro omenil, da tudi ta daje kmetu obilnega dobička, ako se umno in skrbno goji. Tudi v tem oziru smo Podkrajci daleč za drugimi občinami. Druzihi sadnjih dreves pri nas ne zapaziš, kakor kakošno tepko, pa še teh je malo. Sadje pa vendar le radi jemo. Da je temu res, pričajo Vipavke, ki iz doline o nedeljah in praznikih prinesó sadje na prodaj in ga veliko poprodajo. Koliko soldov dá se za češnje, hruške, češplje itd., kar bi se tudi doma pridelalo, ako bi se hotelo. Res je sicer, da pri nas huda burja, dolga zima sadnim drevesom zelo škoduje, pa g. Pirc rekel je, da je treba kraju primerno sadno drevje saditi in je tudi povedal kaj naj se sadi, da bo obstalo in sad rodilo. Sploh moramo reči, da je g. Pirc v dobri uri prav veliko lepih in lahkih nauk dal za umnejše kmetovanje in upamo, da ne zastoj. Dobro znamenje je, da se možaki o teh naukih večkrat pogovarjajo in dobre sklepe delajo. Gospodu Pircu se za modre nauke prav srčno zahvaljujemo in želimo, da bi nas še kedaj hotel obiskati in nas s svojim predavanjem okrepčevati, dokler jih dejansko začnemo spolnovati. Roke križem držati, nad velikimi davki in drugimi mnogovrstnimi izdajki tarnati, nas ne bo propada obvarovalo. Toraj raje se dela trdno poprimemo in vstrajno delajmo; saj

Vse imamo,
Pa ne znamo;
Le išimo,
Da dobimo.

Iz Boh. Bistrice, 5. novembra. Veliko ljudi je letos ne le o priliki posvečevanja (15. avg.) obiskalo našo novo cerkev, ampak tudi sicer so se v minulem poletju tuji gosti zelo zanimivali za njo, in jo hodili ogledovat.

Če je ta stavba že sploh po svojem zunanjem licu in notranji opravi zadovoljnost obudila, veljá to še prav posebno o velikem altariju sv. Nikolaja, kterege je iz cementnega marmeljna mojstersko izdelal dobro znani podobar v Kamniku, g. Mat. Ozbič.

Zares, odlični gospodje, duhovni in neduhovni, so to delo pohvalno povzdigovali; zato si podpisani toliko bolj štejemo v dolžnost, s tem tudi očitno pripoznati, da je gosp. M. Ozbič v tej stroki izvrsten umetnik, ker se nam zdi, da je lansko leto pri nekem opisu orgelj in slikarij ta kinč cerkve popolno nomenjen ostal.

Kolikor bolj se je ta po vsem zaslužena pohvala zapoznala, toliko več naj veljá in toliko bolj naj g. Ozbiča slavnemu občinstvu priporoča, ker se ji ne more očitati, da je prenagljena ali enostranska, le po lastnem okusu, ampak je vrpta na sodbo umetnijsko izvedenih ogledovalcev, ter objavljena še le zdaj, ko je delo čez leto in dan vse vremenske spremene brez najmanjše škode ali sledú kake škode prestalo.

Tudi predrago to delo nikakor ni bilo; zatoraj, kadar si kaj opomoramo, da bomo smeli na stavbo

stranskih altarjev misliti, mislili in spominjali se bomo zopet na g. Ozbiča.

Umestno je, da konečno izredno spretnega mizarja Matevža Kokelja, ki nam je okvire za križev pot po nizki ceni res prav v splošno vsečnost izdelal, s posebno pohvalo omenimo tudi njegovega brata Stefana Kokelja, iz Novakov na Tolminskem domá, ki je vse v mizarstvo stroko spadajoče dela pri cerkvi vodil, in ne le nadrobne reči, ampak tudi večja očitniša dela, n. pr. zakristijske omare, spovednice, klopi zdaj že popolno postavljene, tako lično in okusno izdelal, da ogledovalci s začudenjem po mojstru vprašajo.

Zato ga z dobro vestjo tudi drugim, ne le kot izurjenega delavca, ampak tudi zavolj mirnega in vsestransko zanesljivega značaja prav toplo priporočamo.

J. Mesar,

župnik.

Andrej Žvan in Jakob Rozman,
ključarja.

Domače novice.

(Duhovske spremembe v Ljubljanski škofiji.)

Prestavljeni so sledeči č. gg. duh. pomočniki: Andr. Karlin k sv. Jakobu v Ljubljano, Janez Kljun v Št. Jurij pri Kranji, Franc Kregar v Št. Vid pri Zatičini, Valentin Eržen v Radolico, Janez Koblica v Trnovo v Ljubljani, Franc Mekinec k D. M. v Polji, Janez Vrhovnik v Dob. Janez Brezovar v Naklo, Jožef Zalokar v Cirknico, Jožef Lavrič v Senožeče, Anton Berce v Planino, Fr. Dolinar (v zač. pok.) v Borovnico, Gašpar Vilman (farni oskrbnik na Selu) za duh. pomočnika v Škocijan (Dolenjsko), Andr. Kalan (farni oskrbnik na Preski) za duh. pom. v Cerklje (Gorenjsko). — Č. g. Mart. Derčar dobi faro Presko, č. g. Ignacij Šalehar pa faro Dole.

(Deželni glavar grof Thurn) podaril je 50 gold. po povodnji poškodovanim Gorenjcem.

(Veleč. g. Ivan Vončina), vladin predstojnik za nauk in bogočastje v Zagrebu, umira vsled srčne napake in dolgotrajne bolehnosti nekako o času, kedar je l. 1874 dne 4. nov. v Ljubljani umrl prečastiti brat njegov dr. Leon Vončina. Priporoča se znancem v pobožni spomin!

(Čudno vreme.) Pri nas in sploh v goratih deželah imamo skoraj že 6 tednov neprestano bolj ali manj deževno vreme z nalivi in povodnji, na vzhodu in severu monarhije bilo je drugo polovico po večem suho vreme, tako, da so povsod mogli ozimino vsejati, a kako pa pri nas nagaja vreme tem, ki dosihmal niso mogli vsejati ozimine. — Krompirja se je pridelalo še precej, toda iz mnogo krajev in dežel se poroča, da gnije, v Tirolih pa, pravijo, da tisti, ki se je pridelal po više ležečih krajih, še bolj gnije mimo družega. Repa in pesa kaže srednji pridelek, le na Českem in v Galiciji je pridelek bolj pičel.

(Povodnji) javljajo se nam iz raznih krajev dežele. Iz Litjske okolice priobčili smo jih včeraj, danes se nam javlja povodenj iz Kočevja. Ondi je mesto od pošte pa do starega farovža vse pod vodo in je med posamičnimi hišami vode nad pol metra globoko, da so morali iz desk napraviti mostove in brvi za silo. — Dolenja Vas pri Ribnici je tudi vsa pod vodo. Celó v hiše in hleva všla jim je voda in mnogo škode napravila. Vreme pa le še noče biti. — Na Izanski cesti, pravijo, da stoji voda meter globoko, močvirje je pa čez in čez velikemu jezeru podobno, iz kterega hiše in druga poslopja otokom enako štrlé.

(Odbor „Narodne Tiskarne“) izvolil si je včeraj za predsednika g. dr. Josipa Vošnjaka, za podpredsednika pa g. dr. Mundo.

(Volitve v Tržaški mestni zastop), oziroma deželni zbor, so razpisane. Volitve se imajo vršiti po teh-le določbah gledé časa, kraja in načina: 1. Za volitve štirih mestnih skupin je določena zbornica v drugem nadstropji magistratnega poslopja in sicer tako, da bo volila a) četrta skupina 30. novembra t. l. od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne; b) tretja skupina 4. decembra t. l. od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne in 5. dec. od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne; c) druga skupina 9. decembra t. l. od 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne; d) prva skupina 11. decembra t. l. od 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne. Vsaka teh volilnih skupin ima voliti dvanajst udov

vseh stoletij najneumniša. In res, odlikovalo se je Voitaire-jevo stoletje po krščanstvu sovražnem racionalizmu, in prav ta zdí se resnično med vsemi filozofičnimi ali verskimi zistemami najabotniši, ker postaja nekako v sredi med resnico in lažjo ter hoče večno nasprotje obeh spojit: najnevarniša zmes samih prekoslovij. S tem vso pozitivno vero zanikajočim racionalizmom vjemalo se je tudi ljudsko življenje in običaji. Ne najdemo tako hitro druge dóbe v zgodovini, v kateri bi bilo živelo več klatežev, kabalistov in družih čudodelnikov, kakor v tem veku; prosto ljudstvo, a primeroma še bolj plemstvo in kar je bilo omikanega svetá, vdano je bilo vsakterim vražam. V tem veku so se tudi ali z nova osnovala ali vsaj bistveno prevstrojila skrivna društva, kakor so bili Illuminati, Martinisti in drugi; ti skrivni društveniki so v ponočnih shodih vganjali vsakovrstne vraže in burke, spakovaje se večkrat celó s svetimi cerkvenimi obredi.

Res neumno osemnajsto stoletje! In tega stoletja otrok bil je Jožef. Vendar pa smemo trditi in sicer cesarju Jožefu v pohvalo, da je od svojega časa sprejel takorekoč le kar je imel boljšega in vzornejšega, ohranivši se popolnoma čistega vražnih praznovernih sanjarij. Jožefov naraven čut bil je prezdrav, okus nepokvarjen, da bi mu mogle vga-

jati neslane slepilne zmade; ne, duh mu je bil vedno jasen in moter, ne poznajoč tajnih potov, sovražil je temó in njene skrivnosti, črtil črne brate, smešil jih in ko je zadnja leta njihove bedarije krstil z besedo „Gaukelei“, mu niso tega nikdar več odpustili.

A toliko bolj se je Jožef z umom in srcem oklenil filozofije in duševnih nazorov svojega stoletja. In kako bi se bil tudi zamogel odtegniti mogočnemu vplivu francoskega slovstva, ki je takrat s svojimi proizvodi preplulo vso Evropo? Edino, kar ga je zamoglo rešiti tega vesoljnega potopa in duha napotiti na boljšo stran, bila je krepka, odločna, svojega smotra svesta si odgoja; a prav take odgoje je mladi Jožef popolnoma pogrešal. Izročili so ga bili namreč grofu Batthyany-u, ki prevažni nalogi nikakor ni bil kos; kot osoren vojak, brez psihologične in pedagogične omikanosti, ni znal drugega, kakor trmo otroku iz glave izbiti in sicer siloma, prav po vojaško, prave potrpežljivosti, ljubezni mu je manjkalo, zatoraj se ga je Jožef bal, spoštoval in ljubil ga ni, ter se je tako privadil vse le bolj iz strahú, nego iz prepričanja delati.

(Dalje prih.)

v mestni svät. — 2. Volitve v okolici se bodo vršile v šestih volilnih okrajih 13. decembra t. l. od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne in se bodo shajali volilci v spodaj omenjenih prostorih, in sicer: a) volilci prvega volilnega okraja v ljudski šoli v Skednji; b) volilci drugega volilnega okraja v ljudski šoli Villa Revoltella pri Loveu; c) volilci tretjega volilnega okraja v ljudski šoli v Vrdelji; d) volilci četrtega volilnega okraja v ljudski šoli v Rojanu; e) volilci petega volilnega okraja v ljudski šoli v Trebčah; f) volilci šestega volilnega okraja v ljudski šoli v Proseku. — Vsak teh volilnih okrajev bo volil enega zastopnika. Volitve vsake skupine in vsacega volilnega okraja bo vodila posebna volilna komisija, obstoječa iz enega uda mestnega sveta kakor načelnika in štirih za volitev opravičenih občinskih udov; tej komisiji se pridruži od deželnega namestništva poslani komisar.

(V Reki) so jeli uradniki tožiti o slabi plači, s katero se ne dá pošteno živeti. Na zadnji dan oktobra zbralo se je blizu 300 državnih uradnikov v Reki službujočih, da bi se pogovorili o korakih, katere morajo storiti, če si sploh hočejo slabo stanje izboljšati. Reka se je v 15 letih silno prenovila in na vse kraje raztegnila, uradniške plače so pa vedno pri starem ostale. Uradniki so sklenili v tem oziru peticije izročiti poslanski zbornici, ministerstvu in pa deželnemu društvu državnih uradnikov pod ogersko krono.

Razne reči.

— Promet po Arlski železnici. Iz Innsbrucka se o tem piše, da je promet po tej progi še bolj živahen, kakor je bil meseca septembra, ker se zmirom prevažava tukaj veliko blaga za izvoz v tuje dežele. Posebno se pa prepeljuje veliko pšenice, ječmena in moke iz Ogerskega v Predarlško, Švico, jugo-zahodno Nemčijo in Francosko, fižola iz dežel tostran in unstran Litave na Francosko in Švico, ovac iz Ogerskega na Francosko, mnogo mizarskega lesa trdega in mehkega, isto tako tudi dóg za sode iz planinskih dežel, iz Posavja in Podravja v Švico in Francosko, mnogo goved iz planinskih krajev v Švico in Predarlško. Zadnje tedne se je poslalo tudi mnogo suhega sadja v Švico in v jugo-zahodno Nemčijo, kar nam svedoči, da je sadje v zahodnih krajih monarhije dobro obrodilo. Tudi uvoz od zahoda preko arlberške proge v Avstro-Ogersko in v jadranska pristanišča je precej živahen. Dosihmal je bilo moči vse to blago redno odpraviti, tako, da more tekmovali ta gorska proga z vsemi vzporednimi progami v inozemstvu, kar se je posebno ta dva poslednja meseca do dobrega pokazalo.

— Električna razsvetljava na Dunaju. V Dunajskem mestnem zboru razgovarjali so se mestni očetje o električni razsvetljavi in so sklenili, da jo mora mesto prevzeti v svoje oskrbníštvo. V ta namen se mora napraviti za ves Dunaj osrednja štacija, od koder se bode potem električni tok napeljal po podzemljskem kablju po vsem mestu. Ob enem so naročili mestnemu stavbarskemu uradu, da naj prej ko prej sporoča, kje da se mu za to zdi najugodnejši prostor, posebno pa naj se ozira na staro mestno zbornico ob Donovi, če bi se ne dala za to porabiti. Da se mesto tuje konkurence obvaruje, so mestni očetje zahtevali, da naj se angleškemu društvu, kakor tudi Fischerju in tovarišem ne dovoli po mestnih cestah in ulicah kablja speljati, če tudi imata že oba dovoljenje za napravo osrednjih štacij. — Električna moč, to je luč današnjega stoletja in vrhunec popolnosti, na katero so se razne iznajdbe v tem stoletju vsepele. Električna bode skoraj nadomeščevala drva, premog in olje, toraj kurjavo in svečavo, kar bo ravno prav, kajti gozdi in premogove žile na naši zemlji ne bodo večno trajale in petroleja bo tudi konec. Voda, ki kolesje in druge stroje goni ima pa svoj vedni krogotek, toraj bo še najdalje trajala med vsem stvarjenjem. Le-ta bode v zvezi z ugodnimi kovinami delala električni tok, ki bode našim potomcem namestoval kurjavo in svečavo v svetovnem prometu. Tovarne in železnice, katere sedaj ogenj in sopar žene, prestrojile se bodo na elektriko. Električna spodrinila bode po mestih plin in petrolej in prav verjetno je, da konec tega stoletja ne bo že več boljšega mesta, kjer bi še oljate svetilke brlele ali pa plin gorel. Električno solnce stopilo bo na njuno mesto in noč spremenila se bode v dan.

— Nekdanje hanseatsko mesto Hamburg se ima prenoviti tako temeljito, da se to še celó spremembam po požaru l. 1842 ne more primerjati, a vendar je ta požar vničil blaga za 50 milijonov mark in 20.000 ljudi je bilo brez strehe. Da se zgradi namreč novo svobodno pristanišče, mora se podreti cel mestni okraj, in 25.000 ljudi mora iti drugam stanovat. Starašinstvo in meščanstvo je potrdilo ta načrt, ki ima stati 106 milijonov mark. nemška država ima dati 40 milijonov, za

drugo porokuje Hamburgska država. Po carinski zavezi sklenjeni s Hamburgom 25. maja 1881, ki je bila potrjena po Hamburgskem meščanstvu 15. julija in odobrena po nemškem državnem zboru, bode mesto Hamburg zgubilo s koncem l. 1888 začenši po 1. oktobru, na dan, ki se ima še določiti, pravico svobodnega pristanišča in bode stopilo v nemško carinsko zvezo, a pravica svobodnega pristanišča se bode raztegnila za mestni okraj, v tem okraju se ne bode pobirala carina in nihče ne bode branil napravo veleskladišč zaradi trgovine in obrti; carinski urad zunaj tega okraja bode opravljalo mesto Hamburg pod višim vodstvom senata po Hamburgskih uradnikih. Da se prostor dobi za novo svobodno luko in druga skladišča, ima se podreti kraj Kehrvieler in Brook in še en del kraja Wandrahms-a, vse to v okraju Katharinenviertel. Laba se namreč razteka v več rokavov, ob teh rokavih je bilo notranje pristanišče, a ti rokavi se zopet zedinijo zunaj mesta s poglavitno reko. Ves kraj ob poglavitnem rokavu, ki je jeden najstarejših, se ima sedaj podreti, in ko bode ves prostor poravnán, bodo naredili na vse kraje prekope za vožnjo z ladjami in poleg njih vse, kar je potrebno za veletrgovino, in z ladjami bodo lahko prišli do skladišč, blaga ne bode treba razkladati, in tako mislijo s časom nazaj dobiti ogromno svoto, ki jo bodo potrosili za te velikanske zgradbe.

Telegrami.

Dunaj, 5. nov. V avstrijske delegacije budgetnem odseku prišli so na vrsto pomorski stroški. Primorska poslanca Tonkli in Burgstaller oglasila sta se za zgradbo vojnih parnikov in strojev za tiste v domači državi. Viceadmiral baron Sterneck je rekel, da je popolnoma pri volji ozirati se na domačo industrijo pri zgradbi parnikov. Če se ne bo moglo vse doma napraviti, so temu vzrok edino le koristi, katerih c. k. vojna mornarica ne more v nemar puščati. Poglavitna reč je ta, da so dotični zavodi, ki bi tako delo prevzeli, tudi vstani zadostno poroštvo dati in pa da bodo naročene ladje na vsak način stavljenim zahtevam kos. Če so se sedaj nekatere vojne ladje naročile v inostranstvu, zgodilo se je to le, ker naša domača obrtnija v tej stroki ni še zadosti razvita, da bi vstregla zahtevanju c. k. mornarice.

Budapešt, 5. nov. Ban grof Khuen-Hedervary dobil je red železne krone prve vrste.

Beligrad, 5. nov. Sinoči so tukaj več oseb zaprli, ker so jih menda zasačili na zaroti, ki se je napravila med pristaši pretendenta Karadjordjeviča. Tudi v Nišu mislijo jih več zajeti.

Carigrad, 6. nov. Včeraj bila je prva konferenca, ki je trajala jedno uro; kakor je videti, je bila to le nekaka priprava. Bodoča seja bo v soboto. Poleg tega sošli so se pa menda poslaniki še včeraj zvečer na zasobni razgovor.

Berolin, 6. nov. Izid volitev v deželni zbor pruski je sledeči: 140 konservativcev, 60 prosto-konservativcev, 99 klerikalcev, 70 narodno-liberalcev in 44 prostomišljakov.

Zahvala.

Prevzvišeni knezoškof g. dr. Missia podaril je „Glasbeni Matici“ znesek 50 goldinarjev za eno ustanovo. Odbor „Glasbene Matice“ šteje si v prijetno dolžnost visokocenjenemu blagodušnemu dobrotniku za to izdatno darilo izreči svojo najtoplejšo zahvalo.

Franjo Ravnikar,
predsednik.

Josip Paternoster,
tajnik.

Tuji.

4. novembra.

Pri **Matiču**: Schulhof, Suchy, Arlt, trgovci, z Dunaja. — Peter Montanelli, mestni uradnik, s soprogo, iz Trsta. — Kossler, nadzornik, iz Celovca. — Karl Deperis, c. k. vladni koncipist, iz Kočevja. — Julij Bučar, c. k. sodn. pristav, iz Črnomlja.

Pri **Stonu**: Pavel pl. Landwurst, zasebnik, iz Berolina. — Kaiser, Herstein, Plowitz, Czech, trgovci, z Dunaja. — Leopold Kramer, zasebnik. — Josip Kanka, trgovec, iz Brna. — Kajetan Unger, trgovec, iz Grada. — Morie Högelsberger, c. k. poročnik, iz Radolice. — Franc Demšar, kaplan, iz Stopiča. — Janez Humitni, c. k. nadporočnik, z družino, iz Ljubljane.

Pri **Tavčarji**: V. Kantarek, zasebnik, iz Linca. — K. Kinhofer, dijak, iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Hugon pl. Preen, grajščak, iz Osterberga. — Božidar Winter, trgovec, z Dunaja. — Antonija pl. Müllhofer, uradnikova vdova, iz Grada.

Pri **Avstrijskem caru**: S. Mozza, trgovec, iz Pazna. — Josip Seifert, trgovec, iz Pulja.

Pri **Virantu**: B. Grof Lažansky, c. k. stotnik pri konj. — Julij Krkač, trg. pot., iz Ljubljane. — J. Šušteršič, posestnik, iz Toplice.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

6. novembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 40 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 80 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 35 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 45 „
Akcije avstr.-ogerske banke	869 „ — „
Kreditne akcije	282 „ 30 „
London	125 „ 55 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleon	9 „ 96 „
Ces. cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	61 „ 70 „

Bolezni vsake vrste, posebno pa bolehní živci, epilepsija, slab želodec, zvonjenje in trganje po ušesih, slab posluš, bolezen v glavi, migrena, bledica in hromost ozdravljajo se na slavnoznani **zasobni kliniki „Freisal“ v Solno-gradu**. Pri bolnikih, ki so bolehní na pljučih in pri nadušljivih dosegli so se ondi že v štirih tednih čudoviti vspehi. Kdor želi več zvedeti, obrne naj se na omenjeno kliniko in priloži marko za odgovor. (3)

V Šmartnem pri Kranji

je razpisana

služba organista.

Dohodki prav ugodni. Prednost imajo izprašani učenci orglarske šole „Cecilijinega društva“ v Ljubljani. Več pove **farno predstojništvo v Šmartnem pri Kranji**. Služba se lahko takoj nastopi. (1)

Za darila mladini

o raznih prilikah, pa tudi odraščeni, posebno priporočamo naslednje spise, katerim je spisovatelj č. g. Ant. Kržič in so zdaj naša lastnina:

Izgledi bogoljubnih otrok

iz vseh časov krščanstva.

- I. del, drugi natis 1882 str. VI, 151,
- II. „ „ 1885 „ V, 160.
- III. „ prvi „ 1883 „ IV, 172.

Vsaki zvezek stane mehko vezan 30 kr., kart. 40 kr. krasno v platnu vezan 60 kr., vsi trije deli skupaj krasno v platnu vezani veljajo le 1 gld. 50 kr.

V posebnih sešitkih se tudi dobi:

Sv. Germana, izgled krščanske potrpežljivosti.

Cena 5 kr.

Sv. Marije Magdalene Paciške mladostna leta.

Cena 5 kr.

(2) Katoliška Bukvarna.

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani je dobiti:

DUHOVNO PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom

spisal (15)

Anton Zupančič,
profesor pastirstva.

I. del (oseba pastirjeva, homiletika, katehetika) stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša) velja 95 kr., po pošti 1 gl. 5 kr.

III. del (sv. zakramenti) velja 1 gl. 5 kr., po pošti 1 gl. 15 kr.

Dovršni zvezek še izide.

Poštne zveze.

Odhod iz Ljubljane.

V **Novomesto** vsak dan ob 6 zjutraj, sprejema blago in popotnike. Prostora je za pet ljudi.

V **Lukovco** preko Domžal vsak dan ob 7 zjutraj.

V **Kočevje** preko Velikih Lašč vsak dan ob 1/2 7 zjutraj.

V **Kamnik** vsak dan ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

V **Polhov Gradec** in na **Dobrovo** vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 2 pozimi.

Na **lg** ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

Prihod v Ljubljano.

Iz **Novega mesta** vsak dan ob 2 popoldne.

Iz **Lukovce** vsak dan ob 5. uri 25 min. popoldne.

Iz **Kočevja** vsak dan ob 6. uri 20 min. popoldne.

Iz **lga** vsak dan ob 8. uri 30 min. zjutraj.

Iz **Kamnika** vsak dan ob 9. uri 5 min. dopoldne.

Iz **Polh. Gradca** in **Dobrove** vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto ob 9. uri 15 min. dopoldne.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.